

Hautaustoimilain mukaisten tehtävien hoitaminen ja kuolinpesiltä perittävät maksut

KHALL 30.03.2026 § 83
166/02.05.00.00/2026

Valmistelija Hallintojohtaja Jarkko Sanisalo, 040 674 3467 ja hallintosihteeri Riitta Tolvanen, 0400 172 538

Hautaustoimilain (457/2003) 23 §:n mukaan vastuu hautauksista tilanteissa, joissa vainajalla ei ole omaisia tai muita läheisiä eikä hautaamisesta huolehdi kukaan, kuuluu kunnalle. Käytännössä tällaisia tilanteita ilmenee Rantasalmella muutaman kerran vuodessa. Järjestelyvastuu määräytyy seuraavassa järjestyksessä: vainajan eläessään nimeämä henkilö, eloonjäänyt puoliso tai avopuoliso sekä lähimmät perilliset, muu vainajan läheinen ja viime sijaisesti vainajan kotikunta tai asuinkunta. Jos hautausjärjestelyistä on huolehtinut muu kuin pesän osakas, mukaan lukien kunta, on tällä oikeus saada kuolinpesän varoista korvaus kohtuullisista hautauskuluista.

Ennen hyvinvointialueuudistusta hautaustoimilain mukaiset kunnan tehtävät hoiti käytännössä sosiaalihuolto osana työtään. Hautaustoimilain mukaiset tehtävät säilyivät kunnilla hyvinvointialueuudistuksen yhteydessä, eikä lakia uudistuksessa muutettu. Toimeentulotukivastuu varattoman vainajan hautauksen osalta kuitenkin siirtyi hyvinvointialueelle.

Vainajan hautausjärjestelyjen kustannukset ovat ensisijaisia kuolinpesästä suoritettavia pesänselvityskustannuksia (PK 18:5, 21:1). Hautajaiskustannukset maksetaan käytännössä vainajan omista varoista eli kuolinpesän varallisuudesta.

Jos kuolinpesän varat eivät riitä hautauskustannuksiin tai varoja ei ole lainkaan, kunta vastaa hautauskustannuksista lain nojalla. Kunta maksaa tällöin välttämättömät hautauskulut, jotka sisältävät perusarkun, kuljetuksen ja hautaamisen.

Hautausjärjestelyissä voi ilmetä tilanteita, jotka edellyttävät harkintaa:

Omaiset ilmenevät jälkikäteen: Jos hautausjärjestelyjen käynnistämisen jälkeen ilmenee, että vainajalla on omaisia, kunta laskuttaa tehdystä työstä aiheutuneet kulut kuolinpesältä tässä päätöksessä määritellyn taksan mukaisesti.

Omaiset kieltäytyvät hautausjärjestelyistä: Hautaustoimilain mukainen kunnan velvollisuus syntyy siitä, ettei kukaan huolehdi hautausjärjestelyistä. Kunta ei voi edellyttää perillisiltä perinnöstä luopumista hautausjärjestelyjen ehtona. Jos perilliset kieltäytyvät järjestelyistä mutta eivät luovu perinnöstä, kunta hoitaa hautauksen ja laskuttaa kulut kuolinpesältä tässä päätöksessä määritellyn taksan

mukaisesti. Perinnöstä luopuminen on vapaaehtoinen ja erillinen oikeustoimi, jolla ei ole vaikutusta kunnan velvollisuuteen järjestää hautaus tai oikeuteen periä kustannukset kuolinpesältä.

Varaton vainaja: Mikäli vainaja on varaton eikä omaisia ole, kunta voi hakea hautauskustannuksiin täydentävää toimeentulotukea hyvinvointialueelta (Etelä-Savon hyvinvointialue, Eloisa).

Toimeentulotuki on yhteiskunnan viimesijainen tukimuoto ja sen tarvetta arvioitaessa otetaan huomioon vainajan käytettävissä ollut varallisuus. Tukea haetaan ensin Kelasta, josta hakemus voidaan tietyissä tilanteissa siirtää hyvinvointialueen ratkaistavaksi.

Toimeentulotukea voi hakea myös takautuvasti.

Kunnan tehtävä ei ole selvittää kuolinpesää. Jos laaja sukuselvitys on tehty ja todettu, että vainajalla ei ole perillisiä, kunta ilmoittaa kuolinpesästä Valtiokonttorille, joka hoitaa käytännön asiat, kuten sopimusten irtisanomiset, pesän selvityksen ja asuntojen tyhjennykset. Ilmoitus tehdään Valtiokonttorille siinäkin tapauksessa, että kuolinpesä on tyhjä tai ylivelkaantunut.

Jos vainajalla on perillisiä mutta nämä eivät hoida kuolinpesän asioita, voidaan heitä ohjata hakemaan apua oikeusaputoimistosta. Mikäli omaiset kieltäytyvät ehdottomasti kaikista toimenpiteistä, kunta voi tehdä kuolinpesästä perintökaaren 18. luvun 4 §:n mukaan ilmoituksen käräjäoikeudelle toimitsijan määräämistä varten. Rantasalmen kunta huolehtii hautausoimilain 23 §:n perusteella niiden vainajien hautaamisesta, joiden kotikunta on Rantasalmi, jos vainajalta ei jäänyt lakimääräisiä perillisiä tai nämä kieltäytyvät hautausjärjestelyistä. Velvollisuus perustuu vainajan kotikuntaan, ei kuolinpaikkaan. Hautausasioista vastaa hallintosäännössä määrätty viranhaltija. Yhteydenotto kuntaan hautauksen järjestämiseksi tulee pääsääntöisesti viranomaisten, kuten Eloisan (hyvinvointialue) tai poliisin kautta. Kunta vastaa hautausjärjestelyistä, tilaa virkatodistukset ja ilmoittaa vainajat, joilta ei jäänyt perillisiä sekä kuolinpesät Valtiokonttorille, joka määrää kuolinpesiin pesänhoitajan. Kunta ei huolehdi perunkirjoituksesta. Asunnon tyhjentäminen, sopimukset, omaisuuden säilytys tai muu jäämistöön liittyvä ei kuulu kunnan toimivaltaan. Kunta perii kuolinpesiltä hautaamisesta aiheutuneet kustannukset sekä virkatodistuskulut.

Hautausjärjestelyt vievät tehtävää hoitavalta runsaasti työaikaa, mistä syystä on tarkoituksenmukaista periä hautausoimilain mukaisista toimenpiteistä kuolinpesiltä kiinteähintainen maksu. Maksu on suuruudeltaan 200 € (+ alv) kuolinpesää kohden ja kattaa tavanomaisesta hautausjärjestelyistä aiheutuvan oman työn osuudet, virkatodistusten tilaamisen ja ilmoituksen kuolinpesästä Valtiokonttorille. Hautajaisjärjestyistä aiheutuvat ulkopuoliset kulut toteutuneen mukaan.

Mikäli asiat vaativat lisäselvittämistä, kuten sukuselvityksen tilaamista, viranomaisyhteydenpitoa tai muuta kuolinpesään liittyvää

selvittelytyötä, peritään kuolinpesältä erillinen, ajankäyttöön perustuva maksu. Yksityiset asianajotoimistot veloittavat Etelä-Savon alueella yksityishenkilöiltä keskimäärin 230,00–250,00 € (+ alv) tunnilta vuonna 2026. Kansallinen oikeusapupalkkio on 110,00 € (+ alv) tunnilta vuonna 2026. Kohtuullinen tuntiveloitus kuolinpesältä on 70 € (+ alv) tunnilta siitä työstä, joka ei sisälly kiinteähintaiseen palkkioon.

Kustannusten periminen: Kuntaliiton linjauksen mukaan kunnalla on oikeus laskuttaa hautauskulut kuolinpesältä näissä tilanteissa. Hautauskustannukset ovat ensisijaisia kuolinpesän kustannuksia, joten ensisijaisesti ne vaaditaan pesänselvittäjältä maksettavaksi. Mikäli kuolinpesä ei maksa saatavaa, voidaan se tarvittaessa periä yksityisoikeudellisena saatavana kuolinpesältä.

Esittelijä

Kunnanjohtaja Leskinen Rainer

Päätösehdotus:

Kunnanhallitus päättää, että hautaustoimilain (457/2003) 23 §:n mukaisista hautausjärjestelyistä peritään kuolinpesältä kiinteähintainen maksu, joka on 200 € (+ alv). Maksu kattaa hautausjärjestelyt, virkatodistusten tilaamisen ja ilmoituksen kuolinpesästä Valtiokonttorille. Mikäli kuolinpesän asiat vaativat lisäselvittämistä, peritään kuolinpesältä erillinen, ajankäyttöön perustuva maksu, jonka tuntiveloitus on 70 € (+ alv).

Kunnalla on oikeus laskuttaa hautauskulut kuolinpesältä näissä tilanteissa ja tarvittaessa periä saatava kuolinpesältä. Mikäli vainaja on varaton eikä omaisia ole, kunta voi hakea hautauskustannuksiin täydentävää toimeentulotukea hyvinvointialueelta.

Päätös:

Päätösehdotus hyväksytty sähköisellä päätöksenteolla.
